

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- 2.....הלכתא למשיחא
- 2.....א. קדירות של מקדש ... נהדרנהו לכבשונות
- 2.....ב. שאין עושין כבשונות בירושלים
- ג. תנור של מקדש של מתכת הוה ... דכיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים דאפייתן בתנור וקדושתן בתנור הוה ליה כלי שרת וכלי שרת דהרס לא עבדינן 3
- 3.....ד. בגד אינו טעון כיבוס אלא מקום הדם
- 3.....ה. שהזאה ישנה בחטאות החיצונות ובחטאות הפנימיות וישנה לפני זריקה
- 4.....ו. מה שאין כן במריקה ושטיפה
- ז. שהמריקה ושטיפה נוהגת בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים בישל במקצת הכלי טעון מריקה ושטיפה כל הכלי 4
- 6.....הלכה למעשה
- 7.....ח. קדרה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בנותן טעם
- ט. תרומה לא יבשל בה חולין ואם בישל בנותן טעם ... תרומה לא צריך אלא מקום בישול 10
- 12.....הלכתא למשיחא
- י. במים ולא ביין במים ולא במזוג ... מריקה ושטיפה בצונן ... שטיפה יתירתא.. 12
- יא. בישל מתחילת הרגל יבשל בו ... עד זמן אכילה..... 13
- יב. מריקה ושטיפה מריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס..... 14

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף צו.

הלכתא למשיחא

א. קדירות של מקדש ... נהדרינהו לכבשונות

כלי חרס במקדש¹ שבלע קדשים בחמין אם החזירו לכבשן לצרפו, יוצא בליעתו והוכשר לשימוש. וי"א² שהדבר ספק אם ישבר הואיל ונתבשלה בו, או לא ישבר ויצא בליעתו.

אולם לכתחילה אינו עצה להכשר כלי חרס במקדש, כיון שאין עושין כבשונות במקדש³. אלא צריך לשוברו, ואין להוציא שבריו מהמקדש⁴ אולם מהניסים שהיו במקדש ששברי החרס היו נבלעים המקומם.

ב. שאין עושין כבשונות בירושלים

כבר התבאר במסכת ב"ק דף פב: שירושלים מקודשת משאר העיירות המוקפות חומה, שאוכלין קדשים קלים ומעשר שני לפנים מחומתה, ומעשרה דברים שנאמרו בירושלים הם, שאין מקיימין בה⁵ אשפה מפני השרצים, ואין עושין בה כבשונות מפני העשן.

¹ תורת הקדשים נז. אות ש כדעת רש"י

² דעת הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יד גבי תלאו בתנור שלא בלע ובכל זאת ספק דילמא בעי שבירה דהוא גזיה"כ וא"כ ה"ה הכא עיין זבח תודה שם ד"ה מסקינן בגמרא

³ לקוטי הלכות נז:

⁴ ואגב אעיר שמשמע מהגמ' ששברי חרס נבלעין במקומן בכדי שלא יעשו אשפתות בעזרה ואע"ג שיכול להסיקן בתנור אולם מ"מ בשעה ששוברם נאספין בעזרה ולא אורה ארעא ואילו לא נבלעין היינו מתירין לעשות כבשונות, אולם בהדושי הריטב"א מסכת יומא דף כא. כתבשברי כלי חרס נבלעין במקומן. פי' דכתיב וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר, ושבירתן במקום קדוש דהיינו עזרה, וגמרא גמירי לה שאין להוציאן לחוץ לאחר שנשברים, וכדי שלא תהא העזרה כאשפה, נעשה בהן נס שנבלעין במקומן. וצ"ע.

⁵ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז הלכה יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

ג. תנור של מקדש של מתכת הוה... דכיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים דאפייתן בתנור וקדושתן בתנור הוה ליה כלי שרת וכלי שרת דחרס לא עבדינן

המנורה וכליה⁶ והשולחן וכליו ומזבה הקטורת וכל כלי שרת אין עושין אותן אלא מן המתכת בלבד, ואם עשאוהו של עץ או עצם או אבן או של זכוכית פסולין.

ומשום כך כבר התבאר לעיל דף צה: שתנור של⁷ מקדש של מתכת היה מכיון שאופין בו שתי הלחם ולחם הפנים שאפייתן בתנור וקדושתן בתנור⁸ הרי הוא כלי שרת וכלי שרת מחרס אין עושין.

דף צו:

ד. בגד אינו טעון כיבוס אלא מקום הדם

כבר התבאר לעיל דף צג: אין טעון כיבוס אלא מקום הדם בלבד, והוא שיהיה על כלי שראוי לקבל טומאה וראוי לכיבוס, אבל אם ניתז על כלי עץ או כלי מתכת אינו טעון כיבוס לפי שאינן ראויין לכיבוס אלא גורדן בלבד. ולפיכך ניתז על עור הדג⁹ אינו טעון כיבוס לפי שאינו ראוי לקבל טומאה¹⁰.

ה. שהזאה ישנה בחטאות החיצונות ובחטאות הפנימיות וישנה לפני זריקה

⁶ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק א הלכה יח

⁷ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יב הלכה כג

⁸ ופירש"י וקדושתן בתנור שאין נעשים בכלי שרת לפי שאין טעונים שמן ואמרינן בפרק שתי הלחם לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים דתנור מקדש להו. כס"מ שם.

⁹ רמב"ם שם הלכה ד ה

¹⁰ נלמד ממה ששינינו שם (דף צ"ג:): אין טעון כיבוס אלא דבר שהוא ראוי לקבל טומאה. כס"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר לעיל דף צב. שחומר בחטאת¹¹ הבהמה משאר קדשי קדשים, שדם חטאת הבהמה שניתז מן הכלי שקבל בו הדם קודם הזיה על הבגד טעון כיבוס במים בעזרה אחד הנאכלות ואחד הפנימיות טעונות כיבוס, שנאמר (ויקרא ו פסוק כ) וְאִשֶּׁר יִזֶּה מִדָּמָה עַל הַבָּגָד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלֶיהָ תִּכְבֹּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ.

ו. מה שאין כן במריקה ושטיפה

ומריקה ושטיפה בכלי מתכות שבושל בהן קדשים שהתבאר לעיל, במה דברים¹² אמורים שבישל בהן אחר שנזרק דמה כהלכתו, אבל אם בישל קודם זריקה, או שבישל בה בשר חטאת הנשרפת¹³ אינו טעון מריקה ושטיפה.

ז. שהמריקה ושטיפה נוהגת בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים בישראל במקצת הכלי טעון מריקה ושטיפה כל הכלי

כבר התבאר לעיל דף פב. שכלי מתכות¹⁴ שנתבשלה בהם החטאת טעונים מריקה ושטיפה במים בעזרה שנאמר (ויקרא ו פסוק כא) וְכֹלֵי הָרֶשֶׁת אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם בְּכֵלִי נִחֲשֶׁת בְּשֻׁלְהָ וּמִרְקָ וְשִׁטְף בְּמַיִם, ואחד כלי שבישל בו או כלי שהערה לתוכו רותח.

מריקה בחמין ושטיפה בצונן, במים לא ביין ולא במזג ולא בשאר משקין, והמריקה והשטיפה כמריקת הכוס ושטיפתו שהדחה מבפנים ושטיפה

¹¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה א ב

¹² רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יג

¹³ וע"ע בתו"כ פ"ו שם יעו"ש היטיב ופ"ה שם. ועיי"ש בתו"כ פ"ז דחטאת פסולה ג"כ אין טעון מריקה ושטיפה יעו"ש היטיב רק דפליגי ר' יעקב ור"ש. ר"י ס"ל דאם היתה לה שעת הכושר ונפסלה טעונה מריקה ושטיפה ור"ש ס"ל דאף שהיתה לה שעת הכושר אינה טעונה מריקה ושטיפה יעו"ש היטיב וכ"ה בתוספתא פ"י. וצ"ע שלא הובא זה בש"ס וברבינו. ואולי הוא בכלל הני כיון דלאו בני אכילה נינהו וצ"ע בזה. ובתוספתא שם מסיים בה אינו טעון מריקה ושטיפה אלא הדחה עכ"ל וצ"ע הא בעי הנעלה בחמין משום נ"ט. שוב עיינתי כי התוספתא קוראה לזאת הדחה כדאיתא שם למעלה מזה וז"ל ר"ש אומר קדשים קלים אין טעונין מריקה ושטיפה אבל טעונין הדחה משום נותן טעם עכ"ל ופשוט

¹⁴ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יא - יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מבחוץ¹⁵, והשפור והאסכלה מוגעילן במים חמים על גבי האש¹⁶ ואחר כך מדיחן.

ולא בהטאת בלבד אלא כל הכלים¹⁷ שמשתמשינ בהן בקדשים על ידי חמין בין קדשי קדשים בין קדשים קלים טעונין מריקה ושטיפה עקב אכילה כלומר תיכף לאכילה לפני שיגיע זמן שיעשו נותר¹⁸, וכן השפור והאסכלה מוגעילן

¹⁵ כס"מ שם, משמע להלן בש"ס צ"ז ב' דזה אינו אלא לרבי דס"ל דתרווייהו בצונן ולמה שינה בלשונם למיכתב מריקה ושטיפה לכתוב אידי ואידי ומורק ומורק או ושומף ושומף א"ו להכי שינה בלשונו להיות מריקה בפנים ושטיפה בחוץ אמנם לרבנן דס"ל מריקה בחמין ושטיפה בצונן א"כ לא שמענו כלל דבעי כמריקת הכוס ושטיפתו. וצ"ל דס"ל לרבנן דבמריקת הכוס ושטיפתו כו"ע לא פליגי וגם חכמים מודו לזה רק דפליגי אם מריקה בחמין או בצונן והנה לרבנן דמפרשי מריקה בחמין א"כ אין הכוונה שיהיה מבפנים ולא מבחוץ והשטיפה בחוץ ולא בפנים רק כמש"כ בפ"י המשניות וז"ל והכבוס המופלג עד שמסיר מה שנדבק בכלים יקרא מריקה ותוספות הנקיות יקרא שטיפה והוא שיתן מים לתוך הכלי ואינו ממרק בידו הכלי אלא משפשף ואמרו מריקה בחמין ושטיפה בצונן ומה שאמרו כמריקת הכוס וכשטיפת הכוס ר"ל שאינו חייב להפליג עד שיסיר כל הרושם עכ"ל הוהב וזה שלא כדברי רש"י וא"כ לא יפה עשה מרן שהעתיק דברי רש"י על רבינו וכן מצאתי שתמה עליו התוס' יום טוב בזה. הר המוריה שם

¹⁶ והנה הרמב"ם מחלק בין מריקה שהוא בחמין ובין השפור והאסכלה שכתב מוגעילן על גבי האש ומוכח דמפרש דבחמין אינו ע"ג האש ואינו כדין הגעלה דצריך להרתיחן כמו שכתב הרמב"ם בפ"ה מהל' חמין ומצה הל' כ"ג ובפ"ז מהל' מאכלות אסורות הל' ד, ולכאורה צריך באור דהא כיון שאינו נפלט הבלוע יעשה נותר, ובאמת מבואר להדיא בדבריו בפיהמ"ש וז"ל, והכבוס המופלג עד שמסיר מה שנדבק בכלים יקרא מריקה ואח"כ כתב גבי שפור ואסכלה ופירוש מוגעילן שיסיר השמנונית שנבלעה בשפור, ומבואר להדיא דהמריקה בכלי בשול הוא רק להסיר הנדבק מבחוץ ולא להגעיל הבלוע, אכן מה שכתב שם עוד ותוספות הנקיות יקרא שטיפה אינו מובן דהא שטיפה הוא מבחוץ ואולי אינו מפרש כשטיפת הכוס שזהו כוס של ברכה כדפירש"י. והרב הגאון המפורסם מו"ה שלמה זלמן אוירבאך צ"ל. במה שעמדת ע"ז שבדין מריקה בחמין לא כתב על גבי האש ולא כמו בדין הגעלה שצריך להרתיחן, כתב בזה נראה פשוט דשאני נותר דהתיירא בלע ולכן סגי בכ"ר אף על פי שהעבירוהו מע"ג האש כמו דסגי מטעם זה בשפור בהגעלה לחוד, אלא דבשפור כיון דבכה"ג גבי בליעת איסור הי' צריך דוקא ליבון, לכן בעינן עכ"פ שתהא ההגעלה ע"ג האש, ועיין בשו"ע הרב סי' תנ"א שכתב בפשיטות דלהסוברים דחמין בכל השנה נקרא היתר ודאי סגי בהגעלה בחמין אף על פי שאין האור מהלך תחתיו. אבהא"ז שם

¹⁷ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יד

¹⁸ הכ"מ כתב דמחלוקת הרמב"ם והראב"ד הוא בגירסת הגמ' דגירסת הראב"ד הוא כל זמן אכילה, והיינו שאחר זמן אכילה עביד מריקה ושטיפה, וגירסת הרמב"ם הוא עד זמן אכילה, אבל לא ביאר הכ"מ מה שכתב הרמב"ם עקב אכילה. והלח"מ כתב קודם שיעשה נותר תיכף אחר אכילה וזהו עקב אכילה, אבל גם הלח"מ לא ביאר טעמו של הרמב"ם דבהחילוק בין כל זמן אכילה או עד זמן אכילה מבואר בתוס' דלהגירסא שממתין כל זמן אכילה היינו שאחר שנעשה נותר עושה מריקה ושטיפה, ולהגירסא עד זמן אכילה עושה מריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר, אבל לשתי הגירסאות לא הוזכר שיעשה המריקה ושטיפה תיכף אחר אכילתו, אבל באמת הוא מבואר בפיהמ"ש להרמב"ם שאינו מפרש עד זמן אכילה עד זמן היתר אכילה אלא עד זמן אכילתו, ומפרש כן מה דיליף שם בגמ' מקרא דומורק ושומף במים כל זכר בכהנים יאכל אותה דממתין עד זמן אכילה והדר עביד מריקה ושטיפה דהכונה שתיכף אחר אכילתו יעשה המריקה ושטיפה. ולפי הגירסא כל זמן אכילה יש כאן חידוש דלכאורה צ"ל דצריך לעשות מריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר דהא כתוב לא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

עקב אכילה. וי"א¹⁹ שממתין כל זמן אכילה והדר עביד ליה מריקה ושטיפה. כגון שאם נאכל ליום ולילה אחד, ימתין עד שיעבור כל הלילה ויעשה נותר, ואחר כך ימרקנו וישטפנו.

ואינו מניחן עד זמן אכילה שניה, אלא כשישלים לאכול יגעיל השפוד והאסכלה וימרק וישטוף הכלי בין כלי מתכות בין כלי חרס חוץ מן החטאת ששובר בה כלי חרס, ומבשל ושונה ומשלש מיד בין בכלי מתכות בין בכלי חרס וממרק ושוטף עד סוף אכילה. וי"א²⁰ שגם בשאר קדשים כלי חרס טעון שבירה.

בישל במקצת²¹ הכלי כלו טעון מריקה ושטיפה²².

הלכה למעשה

תותירו ממנו אך י"ל להלאו דלא תותירו הוא רק היכי דצריך לאוכלו, אבל היכי דא"צ לאכול ליכא לא תותירו, ולא אמרינן דצריך לישל הכלי ולפלוט הטעם ולשתות המים וכדמוכח בפסחים דף ע"ג לענין גידי צואר דאפי' מה שנעשה נותר אם אין נאכלין אינו מחוייב לאכול, וזהו באמת ביאור שיטת הסוברים דממתין כל זמן אכילה, אלא דיש לומר דזהו שלמדו מקרא דכל זכר בכהנים יאכל דאחר זמן אכילה יעשה מריקה ושטיפה. אבהא"ז שם.

¹⁹ השנת הראב"ד שם שכתב לא ידעתי מהו עקב אכילה אבל כך אמרו חכמים שממתין כל זמן אכילה והדר עביד ליה מריקה ושטיפה.

²⁰ השנת הראב"ד שם שכתב ומה שאמר בכלי חרס טעון מריקה ושטיפה טעות הוא בידו ובהדיא בתוספתא שאין טעון אלא שבירה אבל הכל טעון מריקה ושטיפה פירוש קדשי קדשים וקדשים קלים ²¹ רמב"ם שם

²² ועיי"ש תוס' ד"ה בישל במקצת וכו' שהניחו ביון דחם כולו פשיטא דבעי מריקה ושטיפה בכל הכלי יעו"ש היטיב ולא זכיתי להבין מאי תמיהא היא זו הא שטיפה בצונן גזירת מלך היא וא"כ י"ל אף על גב דפשיט בלוע בכולו מ"מ לא בעי שטיפה בכולו וכן למ"ד מריקה ג"כ בצונן שפיר מיבעיא ליה בתרווייהו במריקה ג"כ והא דקאמר התם מי דמי דם לא מפעפע יעו"ש י"ל דה"ק דמדם ליכא למיפשט. והכי קא מיבעיא ליה כיון דמפעפע בכולו טעון מריקה ושטיפה בכולו או לא תלי מידי בפעפע כנ"ל לפע"ד בזה ועוד י"ל דהא בתרומה איתא שם דא"צ הגעלה כי אם מקום בישול אלמא אף על גב דחם מקצתו חם כולו מ"מ סגי במה שמגעיל מקום הבישול לבד ואמרינן כבולעו כך פולטו ולכן בעי שפיר בקדשים האיך הדין ועיין בזה באורך בר"ן בפ"ב דפסחים ובאו"ח סי' תנ"א סעיף י"ב וביו"ד סי' קכ"א סעיף ו' ובפ"ז מהל' מעילה ה"א ועיי"ש באחרונים בכל מקומות הללו יעו"ש היטיב ובבאור הגר"א שם בכל המקומות הנ"ל. ולא רציתי להאריך בזה. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ח. קדרה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בנותן טעם

בישל בשר בקדירה²³ אסור לבשל בה חלב וכן להיפך אפילו שעבר כ"ד שעות וכבר נפגם בליעת הבשר, מ"מ אסור לבשל בה חלב²⁴, דנותן טעם לפגם אסור²⁵ לכתחילה²⁶.

דעת המחבר²⁷ דאם בישל בשר בכלי חלבי בן יומו בתוך מעל"ע צריך לתת לעכו"ם במסל"ת לטעום. אבל דעת הרמ"א²⁸ שאין סומכין על טעימת עכו"ם ובעינין ששים בתבשיל²⁹ כנגד הכלי³⁰. ובסתם כלי אין ששים בכלי כנגד נפח תוכו³¹.

²³ שו"ע ונו"כ יו"ד צג

²⁴ המג"א (או"ח סימן תק"ט ס"ק י"א) כתב וז"ל... ומכאן משמע שמותר בחול להגעיל כלי חלב לאכול בו בשר או איפכא והעולם נוהגין איסור בדבר. ומ"כ בשם הגאון מהור"ר בנימין מפוזנא ששמע ממחר"מ יפה הטעם למנהג שאם יעשה כן לעולם לא יהי' לו רק כלי א' ויגעילו כל פעם שישתמש בו וזה אסור דלמא אתי למטעי כדאי' בחולין דף ט' ע"ב. והא דשרינן הכא י"ל כיון שלעול' אין משתמשין בו אלא ע"י ליבון ליכא למיגזר כנ"ל.

²⁵ עיין פמ"ג (סימן צ"ד שפ"ד ס"ק ו') כתב שהקדירה שבישל בה בשר ואח"כ בתוך מעל"ע בישלו בה חלב, ושוב פעם בתוך מעל"ע בישלו בה חלב, החלב שבישלו באחרונה נאסר באכילה מדאורייתא אבל לא בהנאה. ויכול למכור את החלב הנאסר לגוי דהחלב שבישל באחרונה לא נאסר מחמת הבשר הראשון שכבר נפגם טעמו אלא מהחנ"ג הבלוע.

²⁶ כתבו הראשונים שהוא גזירה שאינה בת יומא אטו בת יומא ובפמ"ג (בשפ"ד ס"ק ג'). הביא התוס' (ע"ז דף עו. ד"ה מכאן) וז"ל התוס'... ויש לתת טעם מה ראו להתיר המאכל ולאסור הקדירה לפי שהקדירה היה בה איסור גמור תחלה אבל המאכל לא נבלע בו איסור מעולם... עכ"ל.

²⁷ סימן צ"ב סעיף א' וצ"ח סעיף א' דס"ל דלכתחילה נותנים לעכו"ם מסל"ת, או לקפילא כדי שיטעום אם יש טעם איסור.

²⁸ סימן צ"ב סעיף א' וצ"ח סעיף א'

²⁹ דוקא בקדירה ישנה דהיינו שבישלו כמה פעמים בשר בתוך מעל"ע ולא ידעינן כמה נבלע. אבל בקדירה חדשה שידעינן כמה בלעה אין צריך לשער אלא כנגד הבשר שבישלו מעל"ע.

³⁰ ובכף החיים שם א כתב דבזמנינו גם הספרדים לא סומכים על טעימת עכו"ם דבכל צריך ששים. והכל לפי מנהג המקום.

³¹ הש"ך (סימן ס"ט ס"ק ס"ה) כתב וז"ל לקמן סי' קל"ז מוכח בפשיטות דסתם כלי יש במה שבתוכו ס' נגד קליפת הכלי. ואפשר דהיינו דוקא בשאר כלים אבל בקערה שרחבה ואינה גבוה מסתמא ליכא ס'. וכן משמע באו"ה כלל ל"ז דין ב' דליכא ס' במה שבקערה נגד קליפתה... עכ"ל.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אם עברו כ"ד שעות בין בישול בשר לבישול החלב, אין החלב נאסר דקימ"ל נותן טעם לפגם מותר. אך אם בישל חלב בקדירה שאינה בת יומא במזיד, קנסינן ליה³², ואוסרים התבשיל לו ולמי שבישל עבורו.

אבל לענין הקדירה, מעיקר הדין אסור לבשל בה לא בשר ולא חלב³³, אבל דברים פרווה מותר³⁴, אלא שכבר פשט המנהג³⁵ שאף שאר דברים אין מבשלין בה³⁶. אבל בצונן דרך ארעי מותר³⁷.

כלי שבישלו בו חלב³⁸ היום ועבר לילה ולמחר בישל בו בשר ואינו יודע אם כבר עבר מעל"ע, יש להתיר בהפסד מרובה דיש כאן ספק ספיקא, שמא עבר מעל"ע ואם לא עבר, שמא הלכה כרש"י שלינת לילה גם כן פוגם.

אם בישל בשוגג חלב בכלי בשרי שאינו בן יומו ונזכר באמצע הבישול, חייב לסלק הקדירה מעל האש ויערה מיד את התבשיל לקדירה של בשר ולא נאסרה הקדירה השניה³⁹.

³² בשו"ת הרדב"ז (חלק ג' סימן אלף מג) וכן בפמ"ג (בשפ"ד סי' צט סק"ז ובמשב"ז או"ח סי' תנ"א סק"ב) כתב דהמשתמש בכלי שאב"י במזיד יש לאסור התבשיל ודלא כהבנימין זאב שהתיר. ובב"י (סי' קכ"ב ס"ה) כתב בשם הרשב"א (בתוה"ב) דבמזיד יש לאסור התבשיל. וכ"כ הרא"ה (בבדה"ב שם) והריטב"א (ע"ז לג: ד"ה ואסיקנא ושם סה ד"ה והלכתא). והמרדכי (שם סי' תתל"ד) בשם רש"י. וכן פסק הוב"ע (סי' קכ"ב ס"ק ט"ו). אבל האג"מ (יו"ד ח"ב סי' מא) התיר שכן משמעות השו"ע שם דמסברא אין לקונסו בדבר שאינו נהנה וכן התיר בשו"ת כת"ס (או"ח רי"ס פ"ז).

³³ לפי שהיא בלוע משניהם הלכך אסור לבשל בה בשר לכתחלה אפילו אחר מעל"ע מבישול זה כמו שאסור לבשל חלב לכתחלה בקדירה של בשר אחר מעל"ע. מיהו אם בישל בה בשר תוך מעל"ע לבישול בה חלב, פשיטא דהתבשיל אסור. אבל אם בישל בה חלב פשיטא דמותר בדיעבד. ש"ך ג ואם נתערב הכלי הנאסר בכלים אחרים, אם הם כלי מתכת, יש להגעילם כולם אחרי מעל"ע. אבל אם א"א להגעילם או אפילו נתערב בהרבה כלים עד שיש הפסד מרובה להגעילם מותר בלא הגעלה. הט"ז (סימן ק"ב ס"ק ח') והש"ך (שם ס"ק ח') רמ"א שם

³⁴ ש"ך שם ובס"ק ט משום שבס"י צ"ד ס"ה כתב הרמ"א דנוהגין לאסור הכלי שאינו בן יומו אפילו לשאר דברים אפי' בשנתחב בו רק כף בן יומו אם כן כ"ש כאן דנתבשל בו בשר ממש. והומרא זו היא רק למי שנוהג כהרמ"א, אבל להמחבר אפשר לסמוך על הדין ולבשל לכתחילה שאר דברים אם החלב והבשר לא נתבשלו בתוך מעל"ע.

³⁵ ובחמודי דניאל (הלכות תערובות ב' סימן כ') כתב דגם מצד הדין יש איסור לבשל בה דבר חריף. וחידש שאם בישל דבר חריף דהיינו רוב חריף, נאסרה הקדירה לבשל בה אפילו שאר דברים לעולם.

³⁷ ברמ"א (סימן קכ"א סעיף ה')

³⁸ החכ"א (כלל ג"ה סעיף ה')

³⁹ או"ה (כלל ל"ג דין ג') וכ"כ הקול אליהו (סימן י' הובא בד"ת ס"ק ט"ו) וז"ל אם התחיל לבשל בשר בכלי של חלב שאינו בן יומו ובעוד התבשיל על האש נזכר שהקדירה של חלב, צריך לסלק הקדירה תיכף מן האש דעדיין הוי כלכתחילה ונמל"פ אסור לכתחילה עכ"ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

מותר לבשל בשר בכלי חלבי שאינו בן יומו על מנת למכור לגוי⁴⁰.

כיסוי של קדירה מעיקר הדין דינו כקדירה⁴¹, ויש מחמירים בכיסוי דאע"פ שאינו בן יומו דינו כבן יומו⁴² ואוסר הקדירה ובתבשיל⁴³. ויש שהחמירו⁴⁴ רק בכיסויים שהם קצרים מלמעלה שא"א לקנחם יפה ויש שם חשש שנשאר שאריות בעין. וכן עיקר⁴⁵.

י"א⁴⁶ שצריך ששים כנגד כל הכיסוי שנעשה נבילה וי"א⁴⁷ שמספיק בששים כנגד המקום הקצר⁴⁸.

ובמקום שיש עוד צד להתיר כגון הפסד או לצורך ש"ק, יש להתיר בכל כיסוי אם אינו בן יומו.

אם הקדירה של בשר אינה בן יומא ובישלו בה פרווה והכיסוי של חלב אינו בן יומו, הכל מותר דלא אמרינן בכה"ג דיש חומרא לאסור הקדירה.

אם בישלו בקדירה תבשיל פרווה וכיסוהו בכיסוי שאינו בן יומו כל בשר אפילו מצד החומרא מותר לכתחילה לאכול התבשיל בחלב דלזה לשו חשבינן לכיסוי לבן יומו.

⁴⁰ הבן איש חי (שנה שניה פ' בהעלותך ס"ק י"א) שבאינה בת יומא אינו עובר על בישול בב"ח. ומשו"ה מותר לכתחילה לבשל בשר לעכו"ם בקדירה שאינה בת יומא.

⁴¹ שאם הכיסוי אינו בן יומו והניחו על קדירה חמה שמבשלים בה בשר, אינו אוסר בדיעבד לא את הקדירה ולא את התבשיל אבל הכיסוי צריך הגעלה. ואם הוא בן יומו, אוסר את הקדירה והתבשיל, אם שניהם חמים או שהקדירה חמה.

⁴² התו"ח (כלל פ"ה דין ד') כתב מעם לדעת המחמירים דס"ל דחמיר איסור זיעה וריחא מהאיסור של טעם. ובתשו' משאת בנימין השיב למרן הב"י שמעם חומרת האשכנזים דזיעה הוי עיקר הטעם יותר מפליטה ואינו נפגם בכ"ד שעות.

⁴³ בהנהגות ש"ד בשם קוביץ ולשון הרמ"א וכן נוהגין בקצת מקומות. וכן אני נוהג מפני המנהג, והוא חומרא בלא טעם. (ד"ע). ומכל מקום שיש שום צד להתיר בלאו הכי, או שהוא לצורך שבת או הפסד, יש להתיר אם אין הכיסוי בן יומו, כמו בקדירה עצמה.

⁴⁴ המהרש"ל (באו"ה סימן ל"ה מכוונות ועטרת שלמה סק"ז) וגם בים של שלמה (חולין פ' כל בשר סימן מ"ז)

⁴⁵ שכן סוברים הט"ז (סק"ב) והש"ך (סק"ד). וכ"פ החכמ"א (כלל מ"ו סעיף ג')

⁴⁶ הש"ך שם וכ"פ החכמ"א (כלל מ"ו סעיף ג') אלא דאם יש ס' פעמים ס"א נגד מקום הקצר שרי

⁴⁷ דעת הט"ז והר"ת (ס"ק כ"א) כתב דאם נתן את הכיסוי עד שלא התחיל התבשיל להרתית, יש להחמיר כהש"ך דבעינן ס' נגד כל הכיסוי דלא הוי כמו טיפה הנופלת כנגד הרוטב דבעינן רק ששים נגד הטיפה דלא נעשה הבלוע הנ"נ. אבל אם נתן הכיסוי על הקדירה בשעה שהתבשיל כבר רותח ועולה זיעה, יש להקל כהט"ז דאין צריך ששים אלא כנגד הבעין דלא נעשה הכיסוי הנ"נ בכה"ג.

⁴⁸ והשבות יעקב (ב"ח) כתב דאחרי שני חודשים אין כבר להחמיר בכיסוי להחשיבו כבן יומו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אם העבירו כיסוי רותח מקדירה שמבשלין בה בשר ושמו על קדירה שמבשלין בה חלב, הכל נאסר⁴⁹. וזאת אפילו שהכיסוי לא היה בחום שהיס"ב דקימ"ל תתאה גבר והוא שהיד סולדת בו ויש זיעה⁵⁰.

וכל זה אם יש אוכל בקדירות אבל בקדירות ריקות, אין הקדירות נאסרות כדין שתי קדירות שנוגעות זו בזו דלא אוסרות אהדדי.

אם לקח כיסוי חם מעל קדירה שמבשלים בה בשר והניחו על גבי קדירה צוננת שיש בה חלב הדין מתחלק:

אם הכיסוי היה יבש שאין בו שום לחות או לחלוחית, הכל מותר⁵¹.

אם הכיסוי היה בו לחלוחית, הדין הוא שנבלע בקדירה ובכיסוי וגם בתבשיל כדי קליפה וצריך להסיר מהמאכל כדי קליפה והקדירה והכיסוי צריכים הגעלה אחרי מעל"ע.

אם לא ידוע לו אם היה בכיסוי לחלוחית, דינה כודאי היה בה לחלוחית דמסתמא אמרינן שיש בכיסוי לחלוחית.

ואם א"א לקלף או שא"א להגעיל את הכלים, אפילו אם ראו שהיה בכיסוי לחלוחית, מותר להשתמש בכלים אחרי המתנה של מעל"ע והתבשיל מותר מיד.

כלל בידינו דכבוש הרי הוא כמבושל. וא"כ אם שהה חלב בכלי מעל"ע ואח"כ בתוך המעל"ע בישל בו בשר, נאסר הבשר והכלי מדאורייתא אם אין ששים בבשר נגד הכלי. ובכלי שנאסר ע"י כבישה יש מחלוקת האם צריך לשער נגד כולו או שיש להקל דכבישה אוסרת רק כדי קליפה. ובהפסד גדול כתבו הפוסקים דאפשר לסמוך על הסוברים דכבוש לא אוסר יותר מכדי קליפה, וודאי שיש ששים בחלב נגד הקליפה.

ט. תרומה לא יבשל בה חולין ואם בישל בנותן טעם ...

תרומה לא צריך אלא מקום בישול

קדרה בין של מתכות ועץ ובין של חרס שבישלה⁵² בה תרומה לא יבשל בה חולין אפילו עברו כ"ד שעות⁵³,

⁴⁹ רמ"א שם. ואף אם הכיסוי היה יבש ג"כ נאסר הכל והיינו הכיסוי והתבשיל והקדירה. ורק אם יש בתבשיל ס' נגד הכיסוי אז התבשיל מותר הפר"ח (ס"ק ז')

⁵⁰ ש"ך שם ה

⁵¹ ש"ך ו

⁵² רמב"ם הלכות תרומות פרק טו הלכה יט

⁵³ כמו שהתבאר לעיל גבי בב"ח משו"ע צג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אם בישראל בתוך כ"ד שעות נאסר בנותן טעם⁵⁴, ואם יש במה שבלוע בקדרה פחות מששים בתבשיל הכל אסור. ודוקא⁵⁵ אם בישראל שאינו מינו, אבל אם בישראל במינו י"א דבעינן מאה ואחד, וי"א כיון שאינו בעין רק טעם סגי בס' גם במינו.

ולאחר שעברו עשרים וארבע שעות מבישול התרומה, אם בישראל בה חולין המאכל מותר בדיעבד אולם הקדירה אסורה וכשם שהתבאר לעיל לענין בשר בחלב.

ואם שטף הקדרה במים או ביין או שאר משקים י"א⁵⁶ שה"ז מותר לבשל בה, בישראל במקצת הכלי אין צריך לשטף את כולו אלא שוטף מקום הבישול בלבד. ודעת הראשונים⁵⁷ וכן להלכה שצריך הגעלה כמו כל האיסורין, ובלא זה אסור לכתחילה, ומספיק שיגעיל מקום הבישול בלבד⁵⁸, שבתרומה הקילו⁵⁹. ובבלי חרם לא מהני הגעלה כלל.

ובתרומה בזה"ז שהוא מדרבנן⁶⁰ הקילו בכ"ח שאם מגעילה ג' פעמים דיו ושוב אינה אסרת וצריך כל פעם מים חדשים.

⁵⁴ ויתן לכהן למעום ובימינו אינו יכול להטעימו לכהן וצריך ששים

⁵⁵ דרך אמונה שם ס"ק קל

⁵⁶ אף על גב דבשאר איסורין לא מהני וצריך הגעלה ובבלי חרם אפי' הגעלה לא מהני תרומה קיל טפי ואין אסור הטעם הבלוע בה אם הדיחו מה שבעין. עי' בכ"מ בשם תשו' רבנו, ועי' בחלקת יואב היו"ד סי' י"ב דדעתו דלא התיר רבנו אלא באינו בן יומו וכ"כ בעורה"ש יו"ד צג ט ולא הוצרך לפרש דמילתא דפשיטא היא.

⁵⁷ השנות הראב"ד כאן הרא"ש, והרשב"א והריטב"א והר"ן בחידושיו בב"ב פ"ז א' ובכו"פ פ"ה וכ"ד הפר"ח להלכה ביו"ד סי' קכ"ב סק"ג

⁵⁸ עיין יו"ד קכ"א ברמ"א ובש"ך וט"ז שם אי מהני רק מקום בליעתו בשאר איסורים.

⁵⁹ ואפי' להחמירים בשאר איסורים להגעיל כולו. רדב"ז כאן וכדמוכח בזבחים צ"ו ב' אך אולי לכתחלה גם כאן יש להגעיל כולו וצ"ע. דרך אמונה – ציון ההלכה ס"ק [רב]

⁶⁰ ירו' תרומות פ"א ה"ד והביאווהו הראשונים בב"ב פ"ז וכ"פ בכ"פ פ"ה בשם ר"ב בשם רבנו יחיאל ונראה דגם הראב"ד שכ' כאן דבכ"ח אין לו תקנה כונתו בזמן שהי' דאורייתא ולא בזה"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אחר שהגעיל י"א⁶¹ שצריך שטיפה בצונן, וי"א⁶² שאינו אלא ממנהג⁶³, ומזה נהגו⁶⁴ בכל הגעלות גם בשאר איסורים לשטוף הכלי במים קרים אחר הגעלה מיד⁶⁵.
אם רוצה⁶⁶ ליתן בה צונן א"צ אפי' לשטפה אם היא נקיה.

הלכתא למשיחא

**י. במים ולא ביין במים ולא במזוג ... מריקה ושטיפה בצונן
... שטיפה יתירתא**

⁶¹ השנות הראב"ד כאן

⁶² הר"י קורקוס בשם כו"פ תמה עליו דבסוגיא דזבחים דקאמר שטיפה יתירא מבואר דבתרומה א"צ שטיפה כלל

⁶³ כדי שלא יחזור ויבלע ממים רותחין שעליהם שיש בהן פליטת האיסור

⁶⁴ שו"ע או"ח תנב ז' וסמך למנהג מציינו בפרק דם חטאת (זבחים צו): דקאמר התם נבי מריקה ושטיפה דקדשים לא נצרכה [אלא] לשטיפה יתירתא ולשון יתירתא משמע שטיפה אחת יתירתא בקדשים דבתרומה לא בעי אלא שטיפה אחת ובקדשים אחת יתירא ושטיפה דהתם צונן הוא עכ"ל וכל זה מדברי התוספות (ע"ז עו. ד"ה מכאן) וכתבו עוד התוספות (שם) ועל זה נהגו בשטיפת צונן בכל הגעלות מיהו בקונטרס פירש שם (זבחים שם ד"ה ומשני שטיפה יתירתא) שטיפה היא שטיפת צונן ובתרומה ליתא כלל ולפיכך צריך מעם למנהג. ב"י או"ח סוסי' תנב

⁶⁵ במ"ב תנב לד כתב "מ"מ בדיעבד אף אם לא שטף כלל אין לחוש דהא אין מגעילין אלא קודם זמן איסור או שהוא אינו בן יומו או שיש במים ששים נגדו וכנ"ל". משמע שבשאר איסורים ואין ששים אסור אף בדיעבד וצע"ג שהא אינו אלא ממנהג. ובמקור חיים (לחוי"י) שם כתב מצד הדין אין צריך כמו שכתבו התוספות [עבודה זרה עו, א ד"ה מראן], לכן בדיעבד כשר ואפילו אחר שעה חמישית, וכמש"כ בבאר הגולה שם ולא משום שלא יחזרו ויבלעו המים שעליהן שאין לחוש לזה אלא שנהגו כן, וכן בעטרת צבי שם דאם לא שטף אינו אסור, משום דשטיפה זו אינה משום תועלת להדיח מי הפליטה מן הכלי שלא יחזור ויבלע, דאי משום תועלת זה א"כ אין תקנה בזה, דהא מיד כשהוציא והו מן המים הרוחחין עם עלייתו הוא בולע, כי אי אפשר לצמצם כל כך למהר ולשפוך עליו, אלא משום מנהג נהגו כן ולא מצד הדין. ואפשר דס"ל דיש לחוש שהוא מן הדין עיין העמק שאלה פרשת מטות שאילתא קלוז אות יט שכתב כן לרבינו האי גאון ורב נהילאי גאון והרמב"ם ז"ל הצריכו שטיפה בצונן ע"פ דין והיינו כמש"כ דמפרשי לשטיפה יתירתא בא"א, דקאי על מ"ד מריקה ושטיפה בצונן והוא בתר הגעלה לרבי ולגבי תרומה לא בעינן אלא שטיפה אחת, ומזה למדנו דבכל הגעלה בעינן שטיפה בצונן כמו לרבי בתרומה דפשיטא להגמ' דבעי מיהא דהא שטיפה. ועיין זבה תודה כאן נו: ד"ה רבה בר עולא

⁶⁶ תשו' רבנו מובא בכ"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הַנִּתְּא לְמִשִּׁיחָא בְּדַף הַיּוֹמִי

מִסַּנְת זְבַחִים

כבר התבאר לעיל דף פב. ודף צה: שכלי מתכות⁶⁷ שנתבשלה בהם החטאת טעונים מריקה ושטיפה במים בעזרה שנאמר (ויקרא ו פסוק כא) וְכִלֵּי הַרְשָׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם בְּכִלֵּי נְחֹשֶׁת בְּשָׁלָה וּמִרְק וְשִׁטַּף בְּמַיִם, ואחד כלי שבישל בו או כלי שהערה לתוכו רותה.

מריקה בחמין ושטיפה בצונן, במים לא ביין ולא במזוג ולא בשאר משקין.

והשפוד והאסכלה מוגעילין במים חמים על גבי האש⁶⁸ ואחר כך מדיחין.

ולא בחטאת בלבד אלא כל הכלים⁶⁹ שמשתמשיין בהן בקדשים על ידי חמין בין קדשי קדשים בין קדשים קלים טעונין מריקה. וי"א⁷⁰ שגם בשאר קדשים כלי חרס טעון שבירה.

יא. בישל מתחילת הרגל יבשל בו... עד זמן אכילה

כבר התבאר שם שכל הכלים⁷¹ שמשתמשיין בהן בקדשים על ידי חמין בין קדשי קדשים בין קדשים קלים טעונין מריקה ושטיפה עקב אכילה כלומר

⁶⁷ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יא – יב

⁶⁸ והנה הרמב"ם מחלק בין מריקה שהוא בחמין ובין השפוד והאסכלה שכתב מוגעילין על גבי האש ומוכח דמפרש דבחמין אינו ע"ג האש ואינו כדין הגעלה דצריך להרתיחן כמו שכתב הרמב"ם בפ"ה מהל' חמין ומצה הל' כ"ג ובפ"ז מהל' מאכלות אסורות הל' ד', ולכאורה צריך באור דהא כיון שאינו נפלט הבלוע יעשה נותר, ובאמת מבואר להדיא בדבריו בפיהמ"ש וז"ל, והכבוס המופלג עד שמסיר מה שנדבק בכלים יקרא מריקה ואח"כ כתב גבי שפוד ואסכלא ופירוש מוגעילין שיסיר השמנונית שנבלעה בשפוד, ומבואר להדיא דהמריקה בכלי בשול הוא רק להסיר הנדבק מבחוץ ולא להגעיל הבלוע, אכן מה שכתב שם עוד ותוספות הנקיות יקרא שטיפה אינו מובן דהא שטיפה הוא מבחוץ ואולי אינו מפרש כשטיפת הכוס שזהו כוס של ברכה בדפירש"י. והרב הגאון המפורסם מו"ה שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל. במה שעמדתי ע"ז שבדין מריקה בחמין לא כתב על גבי האש ולא כמו בדין הגעלה שצריך להרתיחן, כתב בזה נראה פשוט דשאני נותר דהתירא בלע ולכן סגי בכ"ר אף על פי שהעבירוהו מע"ג האש כמו דסגי מטעם זה בשפוד בהגעלה לחוד, אלא דבשפוד כיון דבכה"ג גבי בליעת איסור חי צריך דוקא ליבון, לכן בעינן עכ"פ שתהא ההגעלה ע"ג האש, ועיין בשו"ע הרב סי' תנ"א שכתב בפשיטות דלהסוברים דחמין בכל השנה נקרא היתר ודאי סגי בהגעלה בחמין אף על פי שאין האור מהלך תחתיו. אבהא"ז שם

⁶⁹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יד

⁷⁰ השנת הראב"ד שם שכתב ומה שאמר בכלי חרס טעון מריקה ושטיפה מעות הוא בידו ובהדיא בתוספתא שאין טעון אלא שבירה אבל הכל טעון מריקה ושטיפה פירוש קדשי קדשים וקדשים קלים

⁷¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ח הלכה יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תיכף לאכילה לפני שיגיע זמן שיעשו נותר⁷², וכן השפוד והאסכלה מגעילן עקב אכילה. וי"א⁷³ שממתין כל זמן אכילה והדר עביד ליה מריקה ושטיפה. כגון שאם נאכל ליום ולילה אחד, ימתין עד שיעבור כל הלילה ויעשה נותר, ואחר כך ימרקנו וישטפנו.

ואינו מניחן עד זמן אכילה שניה, אלא כשישלים לאכול יגעיל השפוד והאסכלה וימרק וישטוף הכלי בין כלי מתכות בין כלי חרס חוץ מן החטאת ששובר בה כלי חרס, ומבשל ושונה ומשלש מיד בין בכלי מתכות בין בכלי חרס וממרק ושוטף עד סוף אכילה. וי"א⁷⁴ שגם בשאר קדשים כלי חרס טעון שבירה. ויבואר עוד להלן דף צז בעזיה"ת.

יב. מריקה ושטיפה מריקה כמריקת הכוס ושטיפה כשטיפת הכוס

⁷² הכ"מ כתב דמהלוקת הרמב"ם והראב"ד הוא בגירסת הגמ' דגירסת הראב"ד הוא כל זמן אכילה, והיינו שאחר זמן אכילה עביד מריקה ושטיפה, וגירסת הרמב"ם הוא עד זמן אכילה, אבל לא ביאר הכ"מ מה שכתב הרמב"ם עקב אכילה. והלח"מ כתב קודם שיעשה נותר תיכף אחר אכילה וזהו עקב אכילה, אבל גם הלח"מ לא ביאר טעמו של הרמב"ם דבהחילוק בין כל זמן אכילה או עד זמן אכילה מבואר בתוס' דלהגירסא שממתין כל זמן אכילה היינו שאחר שנעשה נותר עושה מריקה ושטיפה, ולהגירסא עד זמן אכילה עושה מריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר, אבל לשתי הגירסאות לא הוזכר שיעשה המריקה ושטיפה תיכף אחר אכילתו, אבל באמת הוא מבואר בפיהמ"ש להרמב"ם שאינו מפרש עד זמן אכילה עד זמן היתר אכילה אלא עד זמן אכילתו, ומפרש כן מה דיליף שם בגמ' מקרא דומורק ושוטף במים כל זכר בכהנים יאכל אותה דממתין עד זמן אכילה והדר עביד מריקה ושטיפה דהכונה שתיכף אחר אכילתו יעשה המריקה ושטיפה. ולפי הגירסא כל זמן אכילה יש כאן חידוש דלכאורה צ"ל דצריך לעשות מריקה ושטיפה קודם שיעשה נותר דהא כתוב לא תותירו ממנו אך י"ל דהלאו דלא תותירו הוא רק היכי דצריך לאוכלו, אבל היכי דא"ע לאכלו ליכא לא תותירו, ולא אמרינן דצריך לבשל הכלי ולפלוט המעם ולשתות המים וכדמוכח בפסחים דף ע"ג לענין גידי צואר דאפי' מה שנעשה נותר אם אין נאכלין אינו מחוייב לאכלו, וזהו באמת ביאור שיטת הסוברים דממתין כל זמן אכילה, אלא דיש לומר דזהו שלמדו מקרא דכל זכר בכהנים יאכל דאחר זמן אכילה יעשה מריקה ושטיפה. אבהא"ז שם.

⁷³ השנת הראב"ד שם שכתב לא ידעתי מהו עקב אכילה אבל כך אמרו חכמים שממתין כל זמן אכילה והדר עביד ליה מריקה ושטיפה.

⁷⁴ השנת הראב"ד שם שכתב ומה שאמר בכלי חרס טעון מריקה ושטיפה טעות הוא בידו ובהדיא בתוספתא שאין טעון אלא שבירה אבל הכל טעון מריקה ושטיפה פירוש קדשי קדשים וקדשים קלים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ועוד התבאר שם, שהמריקה והשטיפה כמריקת הכוס ושטיפתו שהדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ⁷⁵. ויבואר עוד להלן דף צו בעזה"ת.

⁷⁵ כס"מ שם, משמע להלן בש"ס צ"ז ב' דזה אינו אלא לרבי דס"ל דתרווייהו בצונן ולמה שינה בלשונם למיכתב מריקה ושטיפה לכתוב אידי ואידי ומורק ומורק או ושומף ושומף א"י להכי שינה בלשונו להיות מריקה בפנים ושטיפה בחוץ אמנם לרבנן דס"ל מריקה בחמין ושטיפה בצונן א"כ לא שמענו כלל דבעי כמריקת הכוס ושטיפתו. וצ"ל דס"ל לרבינו דבמריקת הכוס ושטיפתו כו"ע לא פליגי וגם חכמים מודו לזה רק דפליגי אם מריקה בחמין או בצונן והנה לרבנן דמפרשי מריקה בחמין א"כ אין הכוונה שיהיה מבפנים ולא מבחוץ והשטיפה בחוץ ולא בפנים רק כמש"כ בפ"י המשניות וז"ל והכבוס המופלג עד שמסיר מה שנדבק בכלים יקרא מריקה ותוספות הנקיות יקרא שטיפה והוא שיתן מים לתוך הכלי ואינו ממרק בידו הכלי אלא משפשף ואמרו מריקה בחמין ושטיפה בצונן ומה שאמרו כמריקת הכוס וכשטיפת הכוס ר"ל שאינו חייב להפליג עד שיסיר כל הרושם עכ"ל הוזהב וזה שלא כדברי רש"י וא"כ לא יפה עשה מרן שהעתיק דברי רש"י על רבינו וכן מצאתי שתמה עליו התוס' יום טוב בזה. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

